

NORGES HØYESTERETT

Den 27. oktober 2010 avsa Høyesterett dom i

HR-2010-01825-A, (sak nr. 2010/1026), straffesak, anke over dom,

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Geir Evanger)

mot

A

B

(advokat Gunnar K. Hagen)

C

D

(advokat John Christian Elden)

E

(advokat Marius O. Dietrichson)

F

(advokat Arne Gunnar Aas)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Endresen**: Saken gjelder straffutmåling for innførsel av et meget stort parti amfetamin. Innførselen skjedde som ledd i en organisert kriminell gruppes virksomhet.
- (2) Oslo statsadvokatembeter tok 9. juli 2009 ut følgende tiltalebeslutning mot A, C, G, E, D, B og F:

”Straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf. femte ledd, jf. § 60 a for som ledd i virksomheten til en organisert kriminell gruppe ulovlig å ha innført narkotika, eller å ha medvirket til dette, og overtredelsen gjelder et meget betydelig kvantum.

Grunnlag:

Søndag 27. januar 2008, som deltagere i en samhandlende gruppe som forestod ulovlig narkotikavirksomhet, innførte de ca. 112 kg amfetamin til Norge. Narkotikaen ble innført over Svinesund tollsted i sveitsiskregistrert varebil med kjennetegn -- -----. Amfetaminet, som var plassert i hulrom i bilens tak, ble fraktet fra den nederlandske byen Breda lørdag 26. januar 2008 til -----veien -- i X, hvor narkotikaen ble beslaglagt av tollvesenet mandag 28. januar s.å. ca. kl 17.30.”

- (3) Oslo tingrett avsa 22. september 2009 dom, som etter senere rettelse fikk slik domsslutning:

”A født 24.2.52 er dømt for overtredelse av strl. § 162, første ledd jf. andre ledd jf § 49 jf. § 60 a og § 162, første ledd jf. fjerde ledd jf femte ledd og tredje ledd første punktum til fengsel i 6 år.

Til fradrag i straffen går 612 dager for utholdt varetekt.

C født 30.11.76 er dømt for overtredelse av strl. § 162, første ledd jf. tredje ledd første punktum jfr. femte ledd til fengsel i 9 år.

Til fradrag i straffen går 152 dager for utholdt varetekt.

G født 17.12.85 er dømt for overtredelse av strl. § 162, første ledd jf. tredje ledd første punktum jf. femte ledd jf. § 58 til fengsel i 4 år.

Til fradrag i straffen går 612 dager for utholdt varetekt.

E er født 11.7.70 er dømt for overtredelse av strl. § 162, første ledd jf. tredje ledd første punktum jfr. femte ledd jf. § 60 a til fengsel i 16 år.

Til fradrag i straffen går 612 dager for utholdt varetekt.

D født 24.10.72 er dømt for overtredelse av strl. § 162, første ledd jf. tredje ledd første punktum jfr. femte ledd jf. § 60 a til fengsel i 14 år.

Til fradrag i straffen går 612 dager for utholdt varetekt.

B født 21.4.72 er dømt for overtredelse av strl. § 162, første ledd jf. tredje ledd første punktum jfr. femte ledd til fengsel i 6 år.

Til fradrag i straffen går 293 dager for utholdt varetekt.

Hos A er det inndratt av en stk. Fiat Ducato varebil med sveitsiske kjennetegn -- -----, en snøscooter, kroner 60.000,- og to mobiltelefoner, jf. straffeloven § 35.

Hos E er det inndratt EURO 25.940, en BMW personbil med nederlandske kjennetegn - ----- og tre mobiltelefoner, jf. straffeloven § 35.

Hos G er det inndratt en mobiltelefon, jf. straffeloven § 35.”

- (4) Saken ble for Fs del utsatt ettersom han på tidspunktet for hovedforhandlingen befant seg i varetekt i Nederland og motsatte seg utlevering.
- (5) Oslo tingrett avsa den 26. mars 2010 dom mot F med slik domsslutning:

”F født 21.07.1973, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og tredje ledd første punktum, jf. femte ledd, jf. § 60 a til en straff av fengsel i 15 – femten – år.

Varetekt kommer til fradrag med 468 – firehundreogsekstiåtte – dager.”

- (6) Etter anker fra begge sider, ble saken mot alle syv tiltalte behandlet samlet av Borgarting lagmannsrett. De syv ble dømt i henhold til tiltalebeslutningen, dog slik at straffeloven § 60 a ikke ble funnet anvendelig for G, og det ble lagt til grunn at Bs forsett ikke

omfattet hele partiet, men 40 kilo, slik han selv hadde forklart. Lagmannsretten avsa 5. mai 2010 enstemmig dom med slik domsslutning:

- ”1. **A, født 24. februar 1952, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf straffeloven § 60 a, til en straff av fengsel i 12 – tolv – år. Til fradrag i straffen går 829 – åttehundreogtjueni – dager for utholdt varetekt.**
2. **C, født 30. november 1976, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf straffeloven § 60 a, til en straff av fengsel i 13 – tretten – år. Til fradrag i straffen går 152 – etthundreogfemtito – dager for utholdt varetekt.**
3. **G, født 17. desember 1985, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og annet ledd, til en straff av fengsel i 2 – to – år og 6 – seks – måneder. Straffen anses sonet i sin helhet ved utholdt varetekt i 828 – åttehundreogtjueåtte – dager.**
4. **E, født 11. juli 1970, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf straffeloven § 60 a, til en straff av fengsel i 15 – femten – år. Til fradrag i straffen går 828 – åttehundreogtjueåtte – dager for utholdt varetekt.**
5. **D, født 24. oktober 1972, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf straffeloven § 60 a, til en straff av fengsel i 15 – femten – år. Til fradrag i straffen går 829 – åttehundreogtjueni – dager for utholdt varetekt.**
6. **F, født 21. juli 1973, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf straffeloven § 60 a, til en straff av fengsel i 12 – tolv – år. Til fradrag i straffen går 533 – femhundreogtrettitre – dager for utholdt varetekt.**
7. **B, født 21. april 1972, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første ledd og tredje ledd første punktum, jf straffeloven § 60 a, til en straff av fengsel i 6 – seks – år. Til fradrag i straffen går 293 – tohundreognittitre – dager for utholdt varetekt.”**

- (7) Påtalemyndigheten har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett for seks av de tiltalte. Anken gjelder straffutmålingen. Lagmannsrettens dom ble godtatt for G. Påtalemyndighetens anke ble ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 21. juli 2010 tillatt fremmet. Det er i beslutningen bestemt at straffutmålingen skal prøves på grunnlag av det faktum som er lagt til grunn av lagmannsretten.
- (8) Lagmannsrettens dom ble på ulike grunnlag også påanket av A, D og C, men deres anker ble ikke tillatt fremmet.
- (9) Advokat John Christian Elden har på vegne av D og C påstått straffen nedsatt. De øvrige forsvarere har påstått anken forkastet.
- (10) Jeg er kommet til at påtalemyndighetens anke fører frem for B, og at anken for de øvrige forkastes.
- (11) En organisert kriminell gruppe med formål å drive alvorlig narkotikakriminalitet tok senhøstes/vinteren 2007 skritt for å innføre et større parti amfetamin til Norge. To av de sentrale bakmenn i denne gruppen er identifisert. Ingen av de tiltalte er funnet å inngå i

gruppen, men de seks er alle dømt for overtredelse av straffeloven § 60 a, fordi de var klar over at innførselen av amfetamin til Norge var et ledd i gruppens virksomhet.

- (12) Saken gjelder innførsel av 112 kg amfetamin. Volumet er så ekstraordinært stort at utgangspunktet nødvendigvis må bli en meget lang fengselsstraff for alle de involverte, jf. Rt. 2002 side 160.
- (13) Det aktuelle partiet hadde en noe varierende styrkegrad. 4,9 kg hadde styrkegrad 42 prosent, 18,5 kg styrkegrad 17 prosent og den resterende del hadde styrkegrad 15 prosent. Den gjennomsnittlige styrkegrad på 16,5 prosent er noe lavere enn det som har vært ansett som den nedre grense for et normalnivå, og det følger da av Rt. 2008 side 1373 avsnitt 13 at det ved straffutmålingen skal gjøres et skjønsmessig fradrag for dette. I nærværende sak får dette likevel marginal betydning for de fem av de tiltalte som dømmes for innførsel av 112 kg amfetamin. Selv om volumet korrigeres noe ned, vil det fortsatt være meget stort, og det følger av nyere dommer jf. Rt. 2009 side 868 og Rt. 2010 side 436 at allerede en vesentlig mindre mengde amfetamin enn det denne saken gjelder, gir et utgangspunkt for straffutmålingen på fengsel i 12 år.
- (14) Innførselen av det aktuelle partiet til Norge er initiert av en kriminell gruppering i Nederland. Selve transporten er organisert ved å hente inn en profesjonell kurer fra Sveits, A, som benyttet en spesialtilpasset bil til oppdraget. Partiet ble i Nederland pakket i et skjult rom i taket på bilen før kureren kjørte videre til Norge. E, D og G fulgte etter i en egen bil. Da stoffet ankom X, var et mottakerapparat etablert og det ble lagt til rette for levering.
- (15) Da D, E og G passerte grensen mellom Sverige og Norge, ble det avdekket at G hadde med seg 19 500 euro. På henne ble det også funnet lapper med telefonnummer og adresser. Samlet sett ga dette grunnlag for mistanke om smugling, og det ble iverksatt spaning. Dette førte igjen til at de tiltalte ble pågrepet i forbindelse med forsøk på å gjennomføre levering av stoffet til mottakerne. Det er samlet sett grunnlag for den karakteristikk at det er tale om et godt planlagt og organisert opplegg med et profesjonelt preg. Ingen av de tiltalte kan med rimelighet sies å ha en perifer rolle. Jeg skal senere redegjøre nærmere for den enkeltes rolle i tilknytning til den konkrete straffutmåling.
- (16) Det at lagmannsretten har funnet straffeloven § 60 a anvendelig for alle de seks domfelte, innebærer for det første at strafferammen utvides fra fengsel i 15 år til fengsel i 20 år. De omstendigheter som bringer § 60 a til anvendelse, må også få betydning for straffutmålingen. Dette innebærer imidlertid ikke uten videre en skjerpelse av straffenivået etablert forut for vedtakelsen av § 60 a i 2003. Som lagmannsretten påpeker, under henvisning til Rt. 2007 side 399 avsnitt 17, må det ved en sammenligning med straffutmålingen i tidligere avgjørelser sees hen til om, og i tilfelle i hvilken utstrekning, det i disse er lagt vekt på organisasjonsmomentet. Ved straffutmålingen i Rt. 2002 side 160, som for en av de domfelte dessuten gjaldt straffeloven § 162 tredje ledd andre straffalternativ, må det da hensyntas at det i saken ble lagt til grunn at denne tiltalte hadde deltatt i internasjonalt organisert kriminell virksomhet, og at han hadde hatt en sentral rolle ved innførselen til Norge. Ved en sammenligning med denne avgjørelsen, er det med andre ord klart ikke rom for å se anvendelsen av § 60 a som et straffskjerpene moment.

- (17) B har gitt en tilståelse som må få betydning ved straffutmålingen. For de øvrige fem gjelder at de ikke har gitt tilståelser av en slik art at det de har forklart kan få betydning for straffutmålingen.
- (18) E, D og A, har alle meget lange varetektsopphold, som må anses særlig tyngende; det vektlegges i denne forbindelse også at varetekt er utholdt i et annet land enn der de er etablert. Som påtalemyndigheten har påpekt, kan lange varetektsopphold vanskelig unngås i grenseoverskridende saker av denne karakter. Jeg kan imidlertid ikke se at det er noe argument for ikke ved utmåling av straff å legge en viss vekt på at fengselsoppholdet ved varetekt er noe mer byrdefullt enn ved ordinær soning. Jeg viser her til HR-2010-01536-A avsnitt 33.
- (19) Jeg skal etter denne sammentrente gjennomgang av de momenter av generell karakter som må danne utgangspunktet for straffutmålingen, si noe nærmere om den enkeltes rolle og andre individuelle omstendigheter av betydning.
- (20) E og D var begge blant de mest sentrale personer knyttet til innførselen til Norge. De, og da i særlig grad D, hadde kontakt med de antatte bakmenn, både før avreise til Norge og senere. E var den som kontaktet A med sikte på transportoppdraget, og de deltok begge i organiseringen av transporten. De reiste begge til X, og var aktivt med ved gjennomføringen av leveransen. I forhold til de øvrige domfelte fremstår disse to som de ledende. De har begge flere straffedommer fra Nederland. Dommene gjelder ulike forhold, men de er begge tidligere også dømt for overtredelse av narkotikalovgivningen. De tidligere dommer er likevel av en annen karakter enn det de nå er funnet skyldig i, og de kan ikke tillegges stor vekt ved straffutmålingen. Derimot må det for begges vedkommende tillegges en viss vekt at de har sittet 1004 dager i varetekt.
- (21) A er en profesjonell aktør, som har gjort seg til næring å transportere narkotika over landegrensene. Han har spesialtilpasset en bil til formålet. Også for det konkrete oppdraget gikk han langt i retning av å søke å etablere en plausibel forklaring for sin reise til Norge. Han er tidligere straffet for narkotikakriminalitet, også for transportoppdrag ved bruk av ombygget bil. A er kurer, men betegnelsen "bare kurer" ville være lite treffende. Han har utvilsomt hatt en sentral rolle. Han fraktet ikke bare stoffet til Norge, men var fortsatt involvert da stoffet skulle overgis til mottakerne. Den 16. juli 2009 ble A i Sveits dømt til fengsel i 16 måneder for "forsøk på ulovlig tvang", innførsel av 20 000 ecstasytabletter og promillekjøring. Ved en samlet pådømmelse ville disse forholdene ikke fått vesentlig betydning for straffutmålingen, og dette må hensyntas ut fra det prinsipp som straffeloven § 64 første ledd bygger på. Også for A må et varetektsopphold på 1005 dager tillegges en viss vekt.
- (22) F var en nyttig medhjelper i forbindelse med organiseringen og det praktiske rundt transporten. Han involverte seg ved å hente A, som parkerte kurerbilen utenfor Fs hus. Han stilte sitt hus til rådighet for et møte i forkant av de øvriges avreise, og deltok selv i møtet. Endelig var F involvert som kontaktperson og mellomledd under de øvriges reise til Norge og under oppholdet i X. Han fungerte som kommunikasjonssentral når de andre hadde vanskelig for å komme i kontakt med hverandre. F hadde ikke en perifer rolle, men det er likevel lagt til grunn at hans rolle var av underordnet karakter. F er tidligere ustraffet. Han har et varetektsopphold på 709 dager, men deler av dette er utholdt i hjemlandet. En viss vekt må det likevel være riktig å legge på dette ved straffutmålingen.

- (23) C var sentral på mottakersiden. Det var han som hadde funnet frem til lokalene der lossing skulle foretas, og var med på å bringe stoffet dit. C var sterkt involvert i det som skjedde i X og hadde utstrakt kontakt med de øvrige involverte. Det er også avdekket at han hadde direkte kontakt med en av dem som er identifisert som en av bakkemennene. Endelig var han involvert ved at han hadde skaffet avtaker til deler av partiet. C er tidligere straffet, men det gjelder ikke forhold som kan ha nevneverdig betydning for straffutmålingen.
- (24) Den sammenfatning jeg har gitt av betydningen av de ulike momenter ved straffutmålingen, er i det vesentligste sammenfallende med det lagmannsretten har bygget på. Den konkrete utmåling er vanskelig, og det kan være noe uklart hvordan den enkeltes rolle må vurderes i forhold til de øvrige. Jeg er imidlertid kommet til at lagmannsretten for disse fems vedkommende har kommet frem til det resultat som har de beste grunner for seg, og stemmer for så vidt for at påtalemyndighetens anke forkastes.
- (25) For B er lagmannsretten kommet til at forsettet ikke rekker lenger enn til domfellelse for innførsel av 40 kg amfetamin. Lagmannsretten har likevel funnet at B hadde en sentral rolle på mottakersiden. Det fremheves at B hadde løpende kontakt med C og en ukjent person som var tiltenkt en andel av partiet. B skulle også, i henhold til sin egen forklaring, selv overta en ikke spesifisert del for videresalg.
- (26) Ved straffutmålingen kan det være naturlig å ta utgangspunkt i Rt. 2003 side 52 og Rt. 2010 side 436. I saken fra 2003 la Høyesterett til grunn at straffen for hovedmannen som utgangspunkt kunne settes til fengsel i 10 år for forsøk på innførsel av 24 kg amfetamin når det skulle avsies fellesdom med dom på 2 års fengsel for et tidligere narkotikaforhold. I saken fra 2010, som også gjaldt innførsel av 24 kg amfetamin, fant Høyesterett at utgangspunktet burde være fengsel i 12 år for hovedmannen. Det ble da særlig lagt vekt på at hovedmannen i tillegg til innførselen også hadde videredistribuert 16 kg av amfetaminen. Det kunne vært tilføyet at det for hovedmannen ikke dreiet seg om et enkeltstående tilfelle, men om en importvirksomhet som strakk seg over tid. Gitt Bs mer begrensede rolle, må utgangspunktet for ham ligge nærmere 10 år enn 12 år selv om det gjelder en betydelig mengde stoff.
- (27) Det er ikke i saken noe holdepunkt for at B var kjent med stoffets lave styrkegrad, men allerede det objektive forhold at styrkegraden ligger under normalnivået, skal etter praksis tillegges en viss vekt, jf. Rt. 2008 side 1373. I hvert fall når det tas hensyn til dette, vil 10 år etter mitt syn være et rimelig utgangspunkt.
- (28) B har avgitt en fullstendig tilståelse, og han har dessuten gitt opplysninger av betydning for oppklaring av saken for øvrig. Det skjerpene moment at hans intensjon var å forestå videresalg av noe av stoffet, hviler alene på hans tilståelse, og tilståelsen ble gitt allerede i politiavhør forut for sakens behandling i tingretten. Tilståelsen må etter praksis føre til en betydelig reduksjon i straffen.
- (29) Lagmannsretten har så anvendt straffeloven 64 første ledd. Bestemmelsen er imidlertid ikke anvendelig, jf. Rt. 2001 side 1606. Det forhold B nå dømmes for, ble begått etter Oslo tingretts dom 12. november 2007 vedrørende det tidligere forhold.
- (30) På grunnlag av de generelle uttalelser i Rt. 2005 side 1625 og Rt. 2009 side 435 vil det normalt også være meget begrenset rom for anvendelse av prinsippet i § 64 utenfor

bestemmelsens anvendelsesområde. De to avgjørelsene gjaldt imidlertid konkrete forhold som ikke er sammenlignbare med det straffutmålings spørsmål som nå er til avgjørelse. I saken fra 2005 ble straffen for forsøk på tyveri satt til fengsel i 40 dager, og i saken fra 2009 gjaldt det et tilfelle der forlengelsen i soningstid skyldtes straffbare forhold begått for å unndra seg soning av fengselsstraff. Avgjørelsene er etter mitt syn ikke til hinder for at det etter omstendighetene kan sees hen til at den samlede soningstid vil bli meget lang om det ved straffutmålingen helt ses bort fra den tidligere domfellelse.

(31) B ble ved Borgarting lagmannsretts dom 23. mai 2008 dømt til fengsel i 6 år for innførsel av et større parti hasjissj samt enkelte mindre forhold. Forholdet er av samme art som det han nå dømmes for. Det er også nær sammenheng i tid. Oslo tingretts dom i den første saken er, som tidligere påpekt, avsagt den 12. november 2007. Forberedelsene til det forhold han nå dømmes for, er av lagmannsretten datert tilbake til senhøstes/vinteren 2007. De konkrete omstendigheter er da slik at det etter mitt syn må legges noe vekt også på den samlede soningstid. Samlet sett er jeg kommet til at straffen for B passende kan settes til fengsel i 7 år.

(32) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen for B settes til fengsel i 7 – syv – år.
2. For de øvrige domfelte forkastes anken.
3. I straffen fragår for utholdt varetekt for A 1005 – ettusenogfem – dager, for E 1004 – ettusenogfire – dager, for D 1004 – ettusenogfire – dager og for F 709 – syvhundreogni – dager.

(33) Dommer **Bårdsen**: Jeg vurderer de domfeltes forhold som noe mer alvorlige enn førstvoterende, og er blitt stående ved at straffen for alle – med unntak for B – bør skjerpes med ett år i forhold til lagmannsrettens dom. For Bs vedkommende mener jeg at straffen bør heves til fengsel i åtte år og seks måneder.

(34) Ut fra de siste års høyesterettspraksis vil utgangspunktet ved domfellelse for befatning med 112 kilo amfetamin måtte ligge opp mot fengsel i 15 år, som også er maksimum etter straffeloven § 162 tredje ledd første punktum, jf. første ledd. Jeg viser særlig til Rt. 2007 side 813, Rt. 2008 side 1373 og Rt. 2010 side 436. Straffen må deretter justeres ut fra de domfeltes ulike roller, slik førstvoterende allerede har redegjort for. Det må også tas hensyn til at størstedelen av stoffet hadde en styrkegrad på 15 prosent, jf. Rt. 2008 side 1373. Og varetektsperioder omkring 1 000 dager må tas i betraktning, jf. senest HR-2010-01536-A avsnitt 33.

(35) For samtlige omfatter fellelsen også straffeloven § 60 a. Strafferammen økes da til fengsel i 20 år. Hovedformålet med straffeloven § 60 a er å ramme de personer som selv har vært aktive og sentrale i den organiserte kriminelle gruppen. Men bestemmelsen retter seg også mot den som forsettlig yter en slik gruppe bistand, uten selv å være en del av den. Og der vedkommendes bidrag har vært viktig for gruppen bør fellelsen etter § 60 a etter mitt syn

også avspeiles i den utmålte straff, slik det er gjort i Rt. 2008 side 1217. I vår sak var alle de domfeltes bidrag vesentlige, om enn – som beskrevet av førstvoterende – i ulik grad.

- (36) For B er domfellelsen begrenset til 40 kilo amfetamin som han selv skulle motta, for videre salg i Norge. Ut fra det straffenivået jeg mener følger av Høyesteretts tidligere praksis, har jeg vanskelig for å se at man – selv om det foretas en viss korreksjon for den lave styrkegraden og også legges betydelig vekt på hans tilståelse – kan sette straffen lavere enn fengsel i åtte år og seks måneder.
- (37) B ble ved Borgarting lagmannsretts dom 23. mai 2008 dømt til fengsel i seks år for medvirkning til innførsel av 195 kilo hasjisj. De forhold han nå dømmes for er begått etter tingrettens dom i den saken, slik at straffeloven § 64 ikke får anvendelse, jf. Rt. 2001 side 1606. Slik vår sak ligger an, legger jeg ikke vekt på hensynet til den samlede soningstid, jf. for så vidt Rt. 2005 side 1625 og Rt. 2009 side 435.
- (38) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Endresen.
- (39) Dommer **Normann:** Likeså.
- (40) Dommer **Tjomsland:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Bårdsen.
- (41) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen for B settes til fengsel i 7 – syv – år.
2. For de øvrige domfelte forkastes anken.
3. I straffen fragår for utholdt varetekt for A 1005 – ettusenogfem – dager, for E 1004 – ettusenogfire – dager, for D 1004 – ettusenogfire – dager og for F 709 – syvhundreogni – dager.

Riktig utskrift bekreftes: